ಪ್ರತಿಬಿಂಬ

PRATIBIMBA –Multidisciplinary Kannada Research Journal of IIMRD
ISSN: 2582-2284
Vol-5 Issue 4, January-February , 2024, Pp. 108-120.
©*IIMRD*, Mysuru
IIMRD JOURNALS

www.iimrd.com

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸವಾಲು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು

ಮಂಜುನಾಥ ಜೆ
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಮಕೂರು.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಈ ಲೇಖನವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸವಾಲು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. 1901 ರಲ್ಲಿ ಶಾಹು ಮಹಾರಾಜರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ (ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ) ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ವರ್ಗ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಅವರು ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು. ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶ ಏನೆಂದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರಿಗೆ (ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳು) ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಪರಿಹಾರಾತ್ಮಕ ತಾರತಮ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಈ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ನಾಯಕರು ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವ ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು. 1950ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾದ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಗಣರಾಜ್ಯ' ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರು ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಸಮಾನರು, ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮ, ಲಿಂಗ, ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೇಮಕಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶದ ಸಮಾನತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಮೀಸಲಾತಿ, ಒಳಮೀಸಲಾತಿ, ಸಬಲೀಕರಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಗಳಿವೆ. ಜಾತಿ–ಜಾತಿಗಳ ನಡುವೆ ಮೇಲು–ಕೀಳು ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯಿದೆ. ಮೇಲು ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಶೋಷಿಸಿ ಗುಲಾಮರಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ

Please cite this article as: ಮಂಜುನಾಥ ಜೆ. (2024). ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸವಾಲು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: *ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 5(4). ಪು.ಸಂ.* 108–120

ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ದೇಶವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಜನ ಭಾಗಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯೆಂಬ ನೀತಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಗುರಿಯಾಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಗುರಿಗಳ ಸಾಧನೆಗೆ ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ, ಪ.ಪಂ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಒಂದು ಮಾನವ ಹಕ್ಕು. ಸಮಾನತೆಯ ಸಾಧನೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪಕ್ಷಪಾತ ಹಾಗೂ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದು ಮಹತ್ತರ ಸಾಧನೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಭಾವೈಕ್ಯ ಮೂಡಿಸಲು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಭಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾತೃತ್ವವಿಲ್ಲದಾಗ ದೇಶದ ಜನರ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯುವುದು ಖಚಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಗುರಿ ಭ್ರಾತೃತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತ್ಮಗೌರವದಿಂದ ಬದುಕುವಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯ. ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹಾಗು ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆತ್ಮಗೌರವವಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಗಣನೀಯ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ, ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇದ್ದಾಗ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ತಳಹದಿಯ ಅಂಶಗಳೇ ಕಾಣೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದಾಗ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದಾಗ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಜಾತ್ಯತೀತ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮೀಸಲಾತಿ ಎಂಬುದು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಜಾತಿಗಳ ವಿನಾಶದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ವಂಚಿತರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಮೀಸಲಾತಿ. ಇದೊಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲ ಬದಲಿಗೆ, ಅದೊಂದು ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನದ ಹಕ್ಕು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದು.
2. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
3. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿವಿಧ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ವಿವಿಧ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಇತಿಹಾಸ

ಆಗಸ್ಟ್ 1933 ರಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಬ್ರಿಟನ್ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ರಾಮ್ಸೆ ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಕಮ್ಯುನಲ್ ಅವಾರ್ಡ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ತಮ್ಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಸಿಖ್ಖರು, ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು, ಆಂಗ್ಲೋ–ಇಂಡಿಯನ್ಸ್, ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮತದಾರರು ಮಾತ್ರ ಮತ ಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾದ ವಿಶೇಷ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಚುನಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲು ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರೆ, ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕೂಡ ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ಸುದೀರ್ಘ ಮಾತುಕತೆಗಳ ನಂತರ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ (ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು) ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವ ಏಕೈಕ ಹಿಂದೂ ಮತದಾರರನ್ನು ಹೊಂದಲು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇದನ್ನು ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ 1932 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್–24 ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ನಂತಹ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳ ಮತದಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಉಳಿದವು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 1947 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ (OBC) ಪರವಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. 1882 ರಲ್ಲಿ, ಹಂಟರ್ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಮಹಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿರಾವ್ ಫುಲೆಯವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಾನುಗುಣ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರು. 1891 ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯರಲ್ಲದವರನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಆಂದೋಲನದೊಂದಿಗೆ (ತಿರುವಾಂಕೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ) ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಇತ್ತು. 1901 ರಲ್ಲಿ ಶಾಹು ಮಹಾರಾಜರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ (ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ) ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಮಹಾರಾಜ ಛತ್ರಪತಿ ಸಾಹುಜಿ ಮಹಾರಾಜ್ 1902 ರಲ್ಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪರವಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಲು ಕೊಲ್ಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸೂಕ್ತ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಅವರು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದರು. ವರ್ಗ ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಅವರು ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು. 1902 ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯು ಕೊಲ್ಹಾಪುರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು / ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ 50% ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೊದಲ ಅಧಿಕೃತ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ (ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ).

1908 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರವಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ನಡೆದವು. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರವೂ ಎಸ್ಟಿ, ಎಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಒಬಿಸಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು 1979 ರಲ್ಲಿ ಮಂಡಲ್ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಾಗ ಆಯೋಗವು ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ (OBC) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಉಪಜಾತಿಗೆ ನಿಖರವಾದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು 1930 ಅನ್ನು ಬಳಸಿತು. ಜನಗಣತಿ ದತ್ತಾಂಶವು 1,257 ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದವರು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ, ಒಬಿಸಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 52% ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸುತ್ತದೆ. 1980 ರಲ್ಲಿ ಆಯೋಗವು ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೋಟಾಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು, ಅವುಗಳನ್ನು 22% ರಿಂದ 49.5% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. 2006 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಜಾತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2297 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು, ಇದು ಮಂಡಲ್ ಆಯೋಗವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಮುದಾಯ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ 60% ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ 1990ರ ದಶಕದವರೆಗೂ ಮಂಡಲ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಪ್ರತಾಪ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ತಾರತಮ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪವೆಂದರೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಆಚರಣೆ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು (SC) ಈ ಅಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗುರಿಗಳಾಗಿವೆ, ಇದನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಸಂವಿಧಾನದ 17 ನೇ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ದೀನದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವರ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವುದು ಭಾರತೀಯ ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಂಗ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿ, ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮೀಸಲಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 16 (4) ಅಥವಾ ಅನುಚ್ಛೇದ 29 ರ ಕಲಂ (2) ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಅಥವಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. **ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಚ್ಛೇದ 46 ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ:** ರಾಜ್ಯವು ಜನರ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಇಂದು ಭಾರತದ ಸಂಸತ್ತಿನ 543 ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್ಸಿಗಳಿಗೆ 84 (15.47%) ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿ / ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಿಗೆ 47 (8.66%) ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಾನಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಅನುಪಾತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ 330ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ, 1950 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 3 ನೊಂದಿಗೆ ಓದಲಾಗುತ್ತದೆ.

1982ರಲ್ಲಿ, ಸಂವಿಧಾನವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 15% ಮತ್ತು 7.5% ಅನ್ನು ಎಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ಕೋಟಾ ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿತು, ನಂತರ ಕೋಟಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಅವಧಿಯನ್ನು ನಂತರದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದವು. ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮೀಸಲಾತಿಗಳು 50% ಮೀರಬಾರದು ಎಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಿತು (ಇದು ಸಂವಿಧಾನವು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿದ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಿತು) ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಮಿತಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ 50% ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರುವ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾನೂನುಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಇವು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ದಾವೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಮೀಸಲಾತಿ 69% ರಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯದ ಸುಮಾರು 87% ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. 1990 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿ ವಿ.ಪಿ.ಸಿಂಗ್ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ 27% ಅನ್ನು ಒಬಿಸಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಮೀಸಲಾತಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುಚ್ಛೇದ 15 ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಚ್ಛೇದ 16ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ.ಜಾ., ಪ.ಪಂ., ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒದಗಿಸಬಹುದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ರೀತಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ– ಮೀಸಲಾತಿ

1. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 21–09–1947 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೇಮಕಾತಿಯ ಮುಕ್ತ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಶೇ.12.5 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿತು. ಮುಕ್ತ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರೆ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.16.66 ರಷ್ಟು ಇರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿತು.
2. 13–09–1950 ರ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಪ.ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಶೇ.5 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು. ಈ ಮೀಸಲಾತಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ.ಜಾತಿಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ.
3. 25–03–1970 ರಂದು 1961 ರ ಜನಗಣತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ,ಜಾ.ಯ ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಶೇ.12.5 ರಿಂದ ಶೇ. 15ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ದ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಶೇ.5 ರಿಂದ ಶೇ.7.5 ಕ್ಕೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು.
4. 13–08–1990 ರ ಆದೇಶದಂತೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶೇ.27 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದೆ.
5. 2018 ರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ 103 ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅನುಚ್ಛೇದ 15(6) ಮತ್ತು ಅನುಚ್ಛೇದ 16(6) ಸೇರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶೇ.10 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸವಲತ್ತುನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರವ ಯಾವ ಜಾತಿಯೂ ಈ ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರವರ್ಗವಾರು ಮೀಸಲಾತಿ ವಿವರ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	**ಸಮುದಾಯ/ಪ್ರವರ್ಗ**	**ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡವಾರು)**
1	ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಇತರೆ –EWS)	10
2	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ	27
3	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	15
4	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	7.5
5	ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗ	40.5
	ಒಟ್ಟು	100.0

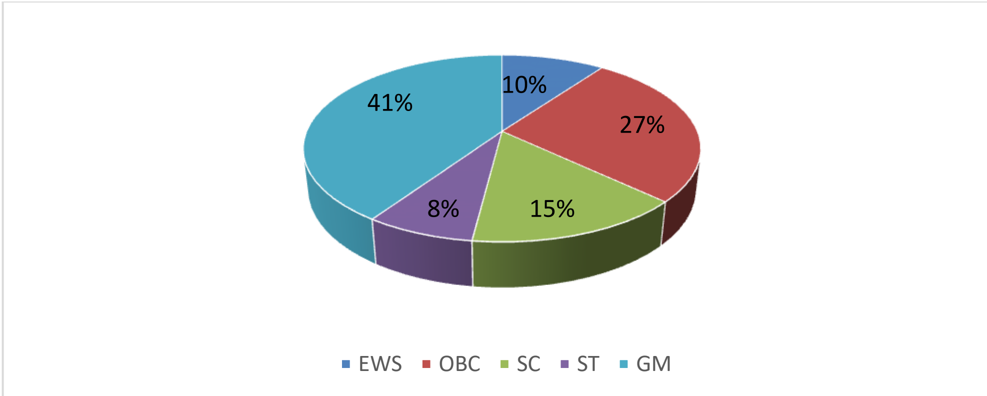

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ–ಮೀಸಲಾತಿ

1. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ 10–08–1950 ರ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಶೇ.18 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು.
2. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು 29–10–195 ರ ಆದೇಶದಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗೆ ಶೇ.15 ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.
3. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ 04–02–1958 ರ ಆದೇಶದಂತೆ ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶೇ.57 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲವು ಬಾಲಾಜಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯು ಶೇ.50 ನ್ನು ಮೀರಬಾರದು ಎಂಬ ನಿಬಂಧನೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಶೇ.57 ರಿಂದ ಶೇ.32 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರು ಶೇ.32 ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
4. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಂವಿಧಾನದ 103 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರು ಶೇ.10 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿದ್ದಾರೆ.
5. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಜಾತಿವಾರು ಮೀಸಲಾತಿ ಪಟ್ಟಿ ಬೇರೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೀಸಲಾತಿ ಜಾತಿ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಬೇರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರವರ್ಗವಾರು ಮೀಸಲಾತಿ ವಿವರ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಮುದಾಯ/ಪ್ರವರ್ಗ	ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡವಾರು)
1	ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಇತರೆ –EWS)	10
2	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ	32
3	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	15
4	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	3
5	ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗ	40
	ಒಟ್ಟು	100

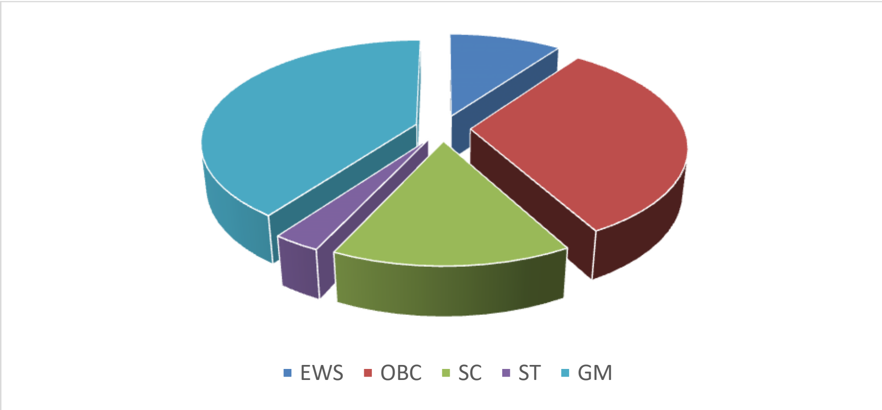

2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 42,48,987 (ಪುರುಷರು 21,34,754 ಸ್ತ್ರೀಯರು 21,14,233, ಲಿಂಗಾನುಪಾತ 990.3871) ದಾಖಲಾಗಿರುವುದು. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರ ಸಂಖ್ಯೆ 8,19,196 (23.9ರಷ್ಟು) ಇದ್ದು ಲಿಂಗಾನುಪಾತ 993 ರಷ್ಟಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.95 ರಷ್ಟು ಜನ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ : 42,28,987 ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಮುದಾಯದ್ದು : 32,96,354 ಉಳಿದ 49 ಜಾತಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ : 9,52,043 ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಜಾತಿಗಳು: 28 ಉದಾ: ಮಲೇರು, ಕುರುಮನ್, ಕಣಿಯರ್, ಗವಿತ್/ಗಮತಾ, ಚೆಂಚು, ಬವಚಾ.

1 ಸಾವಿರದಿಂದ 10 ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಜಾತಿಗಳು: 07 ಉದಾ: ಮಲೆಕುಡಿಯ, ಗೌಡ್ಲು, ಭಿಲ್, ಡೊಂಗ್ರಿ, ಗರಸಿಯಾ. 10 ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಜಾತಿಗಳು: 11 ಉದಾ: ಯೆರವ, ಸೋಲಿಗ, ಮೇದಾರ, ಸಿದ್ಧಿ, ಪಾರ್ಧಿ, ಕೊರಗ, ಜೇನುಕುರುಬ, ಕಾಡುಕುರುಬ/ಬೆಟ್ಟಕುರುಬ, ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ, ಇರುಳಿಗ. 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಜಾತಿಗಳಿ: 02 ಟೋಕ್ರಿ ಕೋಳಿ: 1.12 ಲಕ್ಷ, ಗೊಂಡ 1.58 ಲಕ್ಷ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮಯದಾಯದ ಮೀಸಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಡೆದ ಹೋರಾಟ

- 1958 ರಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿದ್ದ ಶೇ.3% ರ ಮೀಸಲಾತಿ ಈಗ ಎಸ್.ಟಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಶೇ. 3% ರಿಂದ ಶೇ. 7.5% ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಳದ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಈಡೇರಿದೆ ಆದರೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತೊಡಕುಗಳು ಇವೆ.
- 2008 ರಲ್ಲೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.7.5% ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆ ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಮೀಸಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ.
- 2011 ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 43,48,987 ಅಂದರೆ ಶೇ.6.95%
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ 15 ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 2 ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಇದೆ.

ಬಸವರಾಜ ಬೊಮ್ಮಾಯಿ ನೇತೃತ್ವದ ಬಿಜೆಪಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಡೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮದ ಒಂದು ನೋಟ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ (SC) ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ (ST) ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ನಡೆದವು. ಎಸ್ಟಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಸನ್ನಾನಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆಸಿದರು. ಒತ್ತಡದ ಕಾರಣ ಮೀಸಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ನ್ಯಾ.ನಾಗಮೋಹನ್ ದಾಸ್ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. 2019ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನಿವೃತ್ತ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎಚ್.ಎನ್.ನಾಗಮೋಹನ್ ದಾಸ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿತ್ತು.

ನ್ಯಾ.ನಾಗಮೋಹನ್ ದಾಸ್ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸು

ಸಮಿತಿಯು ಜುಲೈ 2020 ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಎಸ್ಸಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 17 ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 7 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ಎಸ್ ಟಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಶೇ.3 ರಿಂದ ಶೇ.7ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರವೂ ಕೂಡ ಮೀಸಲಾತಿ

ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಏರಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಏರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಶೇ.50ರ ಗಡಿ ದಾಟುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಬೇಕು. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.69% ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಇದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು. ಹಾಗಾಗಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತು ಶೆಡ್ಯೂಲ್ 9ರಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರ ಸಾಹ್ನಿ ವರ್ಸಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಕುರಿತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತೀರ್ಪು. ಈ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನ 9 ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಪೀಠವು 50% ಮಿತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದೆ, ಬಡ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.

ಎಸ್.ಟಿ ಒಳಗಿನ ಸಣ್ಣ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗಲು ಇರುವ ದಾರಿಯೇನು ಎಂದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮೀಸಲಾತಿಯು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಉಪ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಒಳ ಮೀಸಲಾತಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಎಸ್.ಟಿ ಮೀಸಲಾತಿಯೊಳಗೆ ವರ್ಗೀಕರಣವಾದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪಾಲು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಕೇವಲ ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾಡಂಚಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಯಾ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪಾಲು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಫಲ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾ.ಸದಾಶಿವ ಆಯೋಗದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯದ ಒಳಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಯೋಗವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಸಿ ಒಳಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ನಂತರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಬೊಮ್ಮಾಯಿ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು 2022 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 7 ರಂದು ಸರ್ವಪಕ್ಷ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದರು. ಮರುದಿನ ನ್ಯಾ.ನಾಗಮೋಹನ್ ದಾಸ್ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಿತು.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 9, 2022 ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ (S.C) ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ (S.T) ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ಕೋಟಾವನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಶೇಕಡಾ 50 ರ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಮೀಸಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 15 ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 3 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ಇತ್ತು. ಅವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಂದಾಜು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಎಸ್ಸಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ 102 ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 50

ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಾತಿಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಕೋಟಾವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಈಗಾಗಲೇ ಶೇಕಡಾ 50 ರ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ– ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 32 ಮತ್ತು ಎಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 18. ಎಸ್ಸಿ/ಎಸ್ಟಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಳದೊಂದಿಗೆ, ಒಟ್ಟು ಕೋಟಾ ಶೇಕಡಾ 56 ಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು ಎಂಬ ವಿಧಾನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಾವು ನೀಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಆಗಿನ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ಸಚಿವ ಜೆ.ಸಿ.ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಕೋಷ್ಟಕ 3: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಜಾತಿ	ಉಪ ಜಾತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ	ಹೆಚ್. ಎನ್. ನಾಗಮೋಹನ್ ದಾಸ್ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಹೆಚ್ಚಳದ ವಿವರ
01	ಎಸ್ ಸಿ	101 ಜಾತಿಗಳು	15%	17%
02	ಎಸ್ ಟಿ	50 ಜಾತಿಗಳು	03%	7%
	ಒಬಿಸಿ			
	ಪ್ರವರ್ಗ–1	94 ಜಾತಿಗಳು–4%		
03	ಪ್ರವರ್ಗ–2ಎ	102 ಜಾತಿಗಳು–15%	32%	
	ಪ್ರವರ್ಗ–2ಬಿ	01 (ಮುಸ್ಲಿಮ್)– 4%		
	ಪ್ರವರ್ಗ–3ಎ	03 ಜಾತಿಗಳು–4%		
	ಪ್ರವರ್ಗ–3ಬಿ	06 ಜಾತಿಗಳು–5%		

ಮೂಲ: ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾರ್ಗ

ಇತರ ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮೀಸಲಾತಿ ಮಿತಿಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ 50 ಕ್ಕಿಂತ ಮೀರಿದೆ ಎಂದು ಆಗಿನ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ಸಚಿವ ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಿದ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂವಿಧಾನದ ಅನುಸೂಚಿ 9 ರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿತ್ತು. "ತಮಿಳುನಾಡು ಶೇಕಡಾ 69 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಆದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಶೆಡ್ಯೂಲ್ 9 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಇನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇದೆ" ಎಂದು ಮಾಧುಸ್ವಾಮಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದರು.

ತರುವಾಯ, ಐದು ಅಥವಾ ಆರು ರಾಜ್ಯಗಳು ಮೀಸಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿವೆ ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿವೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 103 ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 10 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡಾ 50 ರ ಮಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿದೆ. "ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಶೇಕಡಾ 56 ರಷ್ಟು ಕೋಟಾವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕರಣ ದಾಖಲಾದರೆ ಶೇ.56ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ' ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಮಾಜಿ ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ ಪ್ರೊ.ರವಿವರ್ಮ ಕುಮಾರ್ ಕೂಡ ವಾದಿಸಿದ್ದರು.

ಸಲಹೆಗಳು

1. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂವಿಧಾನತ್ಮಕವಾಗಿ ಇರುವ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು.
2. ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು 76 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಹ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸರ್ವಾಂಗಿಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ವಾಸ್ತವ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಾಗ ತಿಳಿಯತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು.
3. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಮೀಸಲಾತಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಕೆಲವೆ ಕೆಲವು ಬಲಾಢ್ಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಎರಡು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಮೀಸಲಾತಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಇಂದು ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾಗಿವೆ. ಒಳಮೀಸಲಾತಿ, ಕೆನೆಪದರ, ಬಡ್ತಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಂದೇ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಮೇಲು ಜಾತಿ ನೌಕರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ವರ್ಣಭೇದವಲ್ಲವೆ? ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಬೇಡವೆ? ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿವೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇರುವ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತರುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪುನರೂಪಿಸುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಅಥವಾ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಇರುವಂಥ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು/ಗ್ರಂಥಸೂಚಿಗಳು

- ಲಿಂಗಪ್ಪ, ಕೆ.ಎನ್. ಕೆ.ಎನ್. ಕೆ.ಎನ್. *ಮೀಸಲಾತಿಯ ಒಳನೋಟ: ಮೀಸಲಾತಿ ಕುರಿತು ಚಿಂತನಾ ಬರಹಗಳು*, ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
- ನಾಗಮೋಹನದಾಸ್. ಹೆಚ್.ಎನ್. *ಮೀಸಲಾತಿ ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ*, ಜನಪ್ರಕಾಶನ ಜನಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- Ambagudia, J. (2019). Scheduled tribes, reserved constituencies and political reservation in India. *Journal of Social Inclusion Studies*, *5*(1), 44–58. https://doi.org/10.1177/2394481119847015
- Deva, S. (2014). The Indian constitution in the twenty-first century. In *Cambridge University Press eBooks* (pp. 343–366). https://doi.org/10.1017/cbo9781107338333.016
- Israel, M., & Austin, G. (1967). The Indian Constitution: cornerstone of a nation. *International Journal*, *22*(4), 696. https://doi.org/10.2307/40200234
- Kamble, D. D. (1991). Politics of reservation in Karnataka state. In *University*. https://shodhganga.inflibnet.ac.in/jspui/handle/10603/94609.